

ΥΒΡΙΣ ΤΟΥ ΠΛΟΥΤΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΝΙΚΗΣ

Πλούτος στη Ρεματιά – Πέρσαι στην Επίδαυρο

Ωραίος είναι ο θρίαμβος μα πόσο θα διαρκέσει.

Ουσίες – Απ' το δυθό

Δ. Π. ΠΑΠΑΔΙΤΣΑΣ

Την καλύτερη λύση Πλούτου (388 π.Χ.) για το νοσταλγό κι απελπισμένο γέροντα Αριστοφάνη των φιμωμένων δημοκρατικών και των άλλων αξιών επί ηγεμονίας των τριάκοντα είχε δώσει ο Καν. Αποστόλου (1974 και '82). Ο Ευαγγελάτος ('78) πασπάλισε ιδιοφυώς την ουτοπία με ρινίσματα διαχρονικότητας σε καίρια σύγχρονη αναγωγή. Ο Χαραλάμπους ('81) είχε αραιά συρράψει άσχετες παραδοξότητες, ενώ ο Ντουφεξής μεταχρόνισε τη μετάφραση Χουρμούζη. Ο Ρονκόνι (το '85 με τον Παράδα) είδε τον Πλούτο σε πλάνα της *arte rovera* και οικονομικοκοινωνικές αναλογίες των αγροτικών αρχών του αιώνα μας. Πρόσθεσε κάτι ο Γ. Αρμένης με τον εταιρικό θίασο του ΣΕΗ στη Ρεματιά Χαλανδρίου; Ναι. Ένα ματσάκι αφοσίωσης στη μνήμη του δασκάλου του Κουν. Ενώ ο Πλούτος είναι η μέση, ελαφρώς ανάπηρη, κωμωδία στην οποία περιέργως πολλοί δοκιμάζονται, ο Αρμένης δεν αναμετρήθηκε μαζί της. Αναπαρήγαγε όμως σεβαστικά, με τεχνική και ζείδωρο κέφι τη γνωστή λαϊκή (και ελαφρώς λαϊκίστικη) φόρμα του Θ. Τέχνης: το πανηγυριώτικο ραβαίσι που συνεπαίρνει, αλλά ξεστρατίζει γραφικά από την αστική καταβολή του κωμωδού. Κάποια μείξη στη φόρμα αναζητήθηκε όταν, μετά το μέσον, παραπεμφθήκαμε στο ελληνικό φιλμικό μιούζικαλ '50-'60, ο δε χυμώδης Παράδας-Χρεμύλος μετετράπη σε κομψό κομφερανσιέ τύπου

Οικονομίδη. Βέβαια κέρδη απ' την ευπρόσωπη παράσταση η ρέουσα, αστική, σωφρόνως τολμηρή μετάφραση του Τ. Ρούσσου και τα γνωστά μεν πλην προσεκτικά μοτίβα του Ξαρχάκου που συνδύασαν την ιλαρότητα της φενάκης με τη μελαγχολία της ουτοπίας. Ο Αρμένης οργάνωσε ευρηματικά την παρέλαση των προσώπων, πάσχισε δε να μεταδώσει στο σύνολο τους εκρηκτικούς του ρυθμούς, με αποτέλεσμα μια κίνηση «ομιλητική», δεμένη (χορογραφίες Β. Σειληνός), και μια υπόκριση ιλαρής προπέτειας (Αλ. Αλεξανδράκη, Σπ. Κωνσταντινίδης, Μ. Σταλάκης και ιδίως Κ. Ευριπιώτης). Δεν νομίζω πως για έναν καλό ηθοποιό σαν τον Γ. Λέφα-Καρίωνα αποτελεί κομψή φιλοδοξία η ταύτιση με τον ηθοποιό Αρμένη· η μίμηση κραυγαλέα, η σύγκριση καταλυτική. Με αδάντα το ρόλο της Πενίας η Ντ. Σιμοπούλου άφησε ανεξήγητα τη γόνιμη υστερία της στο σπίτι· έπαιξε «σοβαρά». Παρέα με ευφυή κοστούμια και χώρους της Α. Πεξανού, ο *Πλούτος* αυτός κύλησε ως δροσερός κουνικός ταυτάριθμος.

* * *

Όσο διαρκεί ο θρίαμβος της ουτοπίας του *Πλούτου* τόσο περίπου κι εκείνος της σαλαμίνιας νίκης των Ελλήνων: ο Αισχύλος κατηχεί τους νικητές στην εκδοχή της ήττας, διδάσκει μέτρον και ύδρεως φυγήν. Ο Μπάκας με το Εθνικό όφειλε να αναγνώσει την 'Ατη ως θεολογικό προσωπείο. Οι *Πέρσαι* (472 π.Χ.) αποτελούν μια αντεστραμμένη persona της Ιστορικής Μοίρας, αλλά δυστυχώς ακούστηκαν ως πατριδολατρική υπογράμμιση για την Αθήνα και οικογενειακή συμφορά για τα Σούσα. Και τούτο ελέω ιδίως της αυτοκαταστροφικά αμέγεθης διανομής του σκηνοθέτη· αυτή πρόδωσε και τη –συζητήσιμη– σύγκλιση οπτικών Εθνικού και Θ. Τέχνης αλλά και τα θετικά στοιχεία του όλου. Ο Τ. Ρούσσος, κατ' ανάγκην γλωσσοπλαστικώτατος εδώ, έχει συνδυάσει ανατολίζον βάρος, παραστατικότητα και λυρική φόρτιση. Ο Ν. Στεφάνου απένειμε φυλετικότητα, αξιώματα και συναισθήματα με τα κοστούμια του (εκτός απ' το ντεκολτεδάκι της 'Ατοσσας). Σ' έναν ετερόκλητο Χορό, η Σ. Σπυράτου έδωσε χορογραφική οδηγία που τον ετρόπιζε προς τους αισθαντικούς μουσικούς σχολιασμούς του Περ. Κούκου (δέβαια κάτι βιολιά όπερας ας έλειπαν). Αν και ο Χορός δεν απομοίωσε τη διδαχή και ορθοφωνικά αστοχούσε, η τελετουργική

διατύπωση της επίκλησης του φάσματος του Δαρείου κρίνεται ευτυχής. Τόση επίκληση όμως κ. Μπάκα για να εμφανιστεί ο κ. Ν. Γαλιάτσος, ένα κουτσομπόλικο, τρομώδες Δαρειάκι; Είστε αυτόχειρ; Εντάξει, δεν έχετε Μινωτή ή τη φωνή του Κατράκη. Υπάρχει π.χ. ο Σταυράκης ή ο Κάσδαγλης. Αν ο Δαρείος δεν είναι θεός, υποβολή, μαντεία, μεταφυσική, τότε είναι χαρτορίχτρα και οι Πέρσαι όχι Μοίρα, αλλά καντεμιά. Ως προς δε τον κ. Κ. Κλεφτόγιαννη, αν του έμοιαζε έστω και λίγο ο Ξέρξης, καλά να πάθει (ο Ξέρξης). Η εκλεκτή Μ. Σκούντζου, κάτοχος κύρους και τεχνικής φαρέτρας, επιστράτευσε τη δεύτερη μερίμνησε για το μητρικό δράμα και χλιαρότερα για τη θεϊκή αγχιστεία της Άναςσας. Άξια, ως πρόταση και εκτέλεση, η λαϊκή, συμμετοχική, ασιατικού ήθους αγγελία του Ν. Μπουσδούκου που αντιρροπεί την «ακινήσια».

Μια παράσταση που βάδιζε χωλαίνουσα ως «ιστορία χαμένων ευκαιριών»...